

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ ИНГУШЕТИЯ
ГБОУ " СОШ №5 г. Сунжа "

УТВЕРЖДЕНО

Директор ГБОУ «СОШ №5 г. Сунжа»

_____ Евкурова З.И.

Приказ №122 от «28» августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
по ингушской литературе в 5 кл.

Составитель: Гандарова Х.И.

Календарно – тематически план

Г1алг1ай литература 5 класс, 2023 - 2024 д.ш.

Кхетадайтара каьхат.

Г1алг1ай литература программах лаьца

Г1алг1ай литература программас новкъостал ду хьехархочоа берашта г1алг1ай йоазонхоша кхелла говзаме йоазоний чулоацам а, тема а, идея а кьоастаде а, х1аьта цар шоай произведенешта бувцаш болча ценаца, хозача, говзамеча меттах пайда эца а.

Г1алг1ай литература хьехаш вола хьехархо декхарийла ва литература новкъосталца берашта г1алг1ай метта хозал, говзал, к1оаргал, цун ганз йовзийта, уж кхетамца, эхь-эзделца кхебе, дикачун-вочун кьоастам бе ховргдолаш.

Дешархошта ха деза г1алг1ай литература хьахилара наькъаш. Укхаза царна хайтача бакъахьа да, вай г1алг1ай литература хьахилара г1улакх малаг1ча торонца эттад, эггара хьалхара г1алг1ай йоазув 1923 шера Мальсагов Кураза Зоврбика кхелла хилар, из латински ларда т1а хинналга. Эггара хьалха г1алг1ай меттала кепатеха йоазув 1923 шера «Сердало» яхача газета т1а кепатеха хилар.

Цхьабакъда, шоай йоазув хиннадеце а, багахбувцам б1аьхий хиннаб г1алг1ай къаман, тайп-тайпара жанраш чу а йоаг1аш: къаьнара иллеш, фаьлгаш, к1оанолгаш, ховли-довзалеш, легендаш, шира оаламаш, ишта кхы д1ахо а.

Г1алг1ай литература никъ 1923 шерагара денз таханарча денга кхаччалца чоалхане болаш хьабенаб. Массехк хана доакъоох бекъа йиш я из.

Хьалхара ха – 1920-г1а шераш – говзаме йоазонаш хьахила доладенна ха я, х1аьта 1930-г1а шераш – г1алг1ай литература дег1ая йолаенна ха я.

Программа юкье йоаг1а произведенеш берий ханага хьежжа я, чулоацам а, керттера уйла а дика кхетадергдолаш, х1аьта х1ара классе багахбувцамах пайда эц.

5-9 классашка дешархой кхетамца кхебара духъа, ужэъаца, эздеаца, хозанена лоарх1амца кхебара духъа дола говзаме йоазонаш 1омаду. Цу классашка 1омаеш йола материал чоалхане яц, ший чулоацамга хъежжа, х1аьта идейни кхетам балара г1улакх лертт1а да цун.

Х1ара классашка чуйоаг1аш йола материал хронологически хьисапе луш я, дешархой литература исторех а литературей вахари в1аши дувзаденна хиларах а кхетаргболаш. Цул совг1а, мехка истори а дикаг1а йовзаргъя царна.

5-8 классашка говзамеча йоазонашца цхъана литературни теорех кхетам лу. Дешархоша керттера кхетаде дезаш дар да литература говзаме кхоллам хилар, цун мотт поэтически хилар. Литература теори дикаг1а кхетаергъя дешархоша, говзамеча произведенешца цхъатарра 1омайойя.

Х1ара классе литература чулоацамга а дешархой кхетамга а, цар дег1адара боарамга а хъежжа, тайп-тайпара хъехара наькъаш леладе деза : хоза кьоастадеш текст ешар, суртех, телевиденех, компьютерах пайда эцар. Цул совг1а, дешархошка шоашка болх байта беза йоазонхоех а цар говзамеча йоазонех лаьца кхы а дукхаг1а хоамаш лохаш.

5-8 классашка теркам бе беза хоза кьоастадеш, кхетадеш шаьра дешара говзал лакхаяккхара. Из программой декхар кхоачашданза даргдац, урокаш т1а а дешаш, ц1аг1арча дешара т1ахьожамца кулгал а деш. Дешара техника тоаеш болх бе беза массане цхъана дешаш, юкъ-юкъера хоржаш дешаш, оттадаьча хаттара текстаца жоп луш, ишт. кх. д1.

Лакхерча классашкара дешархой кертерча даькъе кхетам болаш кийчбе беза ешаш йола произведенеш шоай ло1аме яшха, анализ е, керттера ма1ан а, уйла а гучадоахаш, цар мах бе.

9-11 классашка йоазонхочун вахара а кхоллама а никъ, цо айяь пробдемаш тохкаш, хъехархочун урока керттера форма лекци хила йиш я. Иштта теоретически проблемаш е йоккха темаш 1омаеш, т1еххъара 1омадаьр ч1оаг1адара урок еш, 1омадаьр юха дагадохийташ лекцеца болх д1абахъа мегаргба.

Лакхерча классашка программа юкъе йоаг1а йоккхий эпически произведенеш. Уж дешархошка хьалххе а ешийта еза. Классе дешархошта произведени тахка а, цун чулоацамах а, турпалех а шоашта хетар ала ха деза.

Къаьста теркам т1абахийта беза дешархоша шоай ло1аме беча балха, произведене доакьош, текста юкъера белгалтъяхъа моттигаш тохкаш, план оттаеш, турпалей оамалех шоашта хетар оалаш, 1алама сурташ дийшачул т1ехъаг1а уж каьхата т1а дахка хьожаш.

Балха х1ара тайпа, 1омаеча произведенеца айхха бувзам болаш, цун чулоацамга хъежжа хила деза. Хъехархо хадданза болх бе декхарийла ва дешархой багах ду къамаьл шаьрде, х1ана аьлча, из йоазонца беш болча балха лард я

№	Чулоацам	Сахьат	Таьрахь	Таьрахь	По факту	Ц1аг1ара болх	Индив. болх
1	Муталиев Хъаж-Бийкар «Цхьоалаг1а сентябре»	1				О. 4 дагахьа 1омае	Эггара хьалхара хьехархо дагайоха
2	Яндиев Джамалда «Деша г1о шуга яхаш мо»	1				О. 5 дагахьа 1омае	Дешарах лаьца кицаш хьадувца
3	Хамхоев Ахьмад «Лораделааш доттаг1ал»	1				О. 7 дагахьа 1омае	Доттаг1ал дувцаш дола кицаш гулде
4	Гагиев Гирихан «Дика доттаг1а»	1				О. 8 – 9 шаьра еша	«Биъ ког бола са доттаг1а» яхаш дувцар в1ашаг1долла
5	Гагиев Г. «Дегаг1оз», стих.	1				О. 9 дагахьа 1омае	Поэта биографи ха
6	«Вай мохк»	1				О. О. 10 – 13 деша, юхахьадувца	Даьхенна хетадаь дола кицаш гулде
7	Албаков Джабраил «Г1алг1айче, хьо еза сона»	1				О. 13 – 14 дагахьа 1омае	Поэта биографи ха
8-9	Вай Республика. Г1алг1ай Республика паччахьалкхен герб	2				О. 14 – 16 чулоацам юхахьабувца	Герба сурт дилла
10	Г1алг1ай Республика паччахьалкхен байракх	1				О. 16 деша, юхахьадувца	Байракха сурт дилла
11	Г1алг1ай Республика паччахьалкхен гимн					О. 17 дагахьа 1омае	Герба а байракха а сурташ дохк
12	Вышегуров Мухьмад «Г1алг1айчен назам»	1				О. 18 – 19 шаьра еша	Дешархочун хоам: «Идрис Зязиков»
13	Г1алг1ай багахбувцам	1				О. 20 – 22 чулоацам юхахьабувца	Книжка т1а доацаш, шоашта хеза фаьлг е берий илли дувца

14	«Хъакхеи чкъаъреи» (фаълг)	1				О. 26 – 27 чулоацам юхахъабувца	Шоашта дика довзача хъайбаех лаъца фаълг оттабе е дагабоха
15	Муталиев Хъаж-Бийкар « Борзи 1аъхари»	1				О. 27 – 31 шаъра еша, сурт дилла	Биографи ха
16	«Маър йи1иг» (фаълг)	1				О. 32 - 37 фаълг беша	
17	«Хъаькъал дола воккха саги къиза аьлеи» (фаълг)	1				О. 37 - 41 чулоацам юхахъабувца	Дешархочун хоам «Боккхий нах ларх1ар»
18	«1овдала борзи, хъаькъал дола каи, майра говри, говза вири» (фаълг)	1				О.41 - 43 фаълг беша	Хъаькъалах лаъца кицаш гулде
19	«Малх, бутт къовсарах» (фаълг)	1				О. 44 - 47 чулоацам юхахъабувца	Укх фаълга доаг1а сурт дилла
20	«Даь- сесаги кхо вошеи» (фаълг)	1				О.48 - 54 фаълг беша	
21	Фаългаш	1				О. 23 - 25 чулоацам юхахъабувца	Дешархочун хоам: «Фаългаш»
22-23	Сочинени «Сона хоза хета фаълг»	2				Ховли-довзали деш	
24	Ховли-довзали	1				О. 55 – 59 ховли- довзалеш 1омаде	Массехк ховли-довзали хъакхолла
25	Берий иллеш, ловзараи	1				О. 61 – 69 цхъа илли 1омаде	Книжка т1а доаца берий илли дувца
26	Гагиев Гирихан «Яхийла Даъхе»	1				О. 70 - 71 дагахъа 1омае	Поэта биографи ха
27	Дика саг накъавоаккхаи баьккха ловца	1				О. 71 дагахъа 1омае	Хоза ловца д1аязбе
28	Багахбувцами литературей	1				О. 72 – 73 чулоацам юхахъабувца	Дешархочун хоам : «Г1алг1ай литература хъахилар»

29-31	Базоркин Идрис «Заретта»	2				О. 74 – 88 чулоацам ха	Биографи ха
32-33	Сочинени «Зареттай сурт-сибат»	2				Осмиев Хь. биографи	
34	Осмиев Хьамзат «Лийг»	1				О. 89 – 90 дагахъа 1омае	Дешархочун хоам: «Лораде деза оакхарий»
35	«Вахар»	1				О. 91 дагахъа 1омае	Биографи ха
36	«В1аъхий ва со»	1				О. 92 шаъра еша	
37	«Х1ана йийттар сона»	1				О. 93 – 96 чулоацам ха	Пайхамар (с. а. с.) ший шин кулгаца хьадаър мара дуаш ца хиларах лаъца
38	Классал арахъа дешар. Арчаков С. «Мекъал»	1				О. 180 дагахъа 1омае	Укх стих-на доаг1аш сурт дилла
39	Озиев Салман «Мотт»	1				О. 97 – 98 дагахъа 1омае	Биографи ха
40	«Нахацара г1улакх», стихотворени					О. 98 – 99 шаъра еша	
41	Яндиев Джамалда «Со з1амига волча хана»	1				О. 100 – 102 шаъра еша	Поэта биографи ха
42	«Дог1а» «Балха 1уйре»	1				О. 102 – 103 цхъа стих. дагахъа 1омае	Стих-на доаг1а сурт дилла
43	Осмиев Хьамзат «Кердача шераца боаккха ловца»	1				О. 105 – 106 дагахъа 1омае	Дешархочун хоам: «Хьалха мишта дездеш хиннад керда шу»
44	Осмиев Хь. «1а»	1				О. 107 дагахъа 1омае	1ан сурт дилла
45	Муталиев Хьаж-Бийкар «1ан ди»	1				О. 108 шаъра еша	Биографи ха
46	Ведзигев Ахьмад «Лар»	1				О. 110 – 111 чулоацам ха	Биографи ха

47	«Кхор»	1				О. 112 – 115 чулоацам юхахъабувца	Дешархочун хоам: «Сийлахъ – Боккха Даьймехка т1ом»
48	«Доттаг1чун инкал»	1				О. 115 - 121 чулоацам ха	Укх дувцара сурт дилла
49-50	Сочинени «Дика доттаг1а»	2				О. 121- 122 деша, опред-ш 1омае	
51	Повестновани, монолог, диалог	1				О. 181 – 183 фаьлг беша	Монологически а диалогически а къамаьл оттаде
52	Классал арахъа дешар. «Даь хъехам», фаьлг	1				О. 175 - 178 чулоацам ха	Дешархочун хоам: «Мальсагов У. А.»
53	Боков Ахъмад «Оарц»	1				Плиев М-С. биографи	Ролеш ловзаеш дувцар оттаде
54	Плиев Махъмад –Са1ид «Со вовзий хьона?»	1				О. 123 – 128 чулоацам юхахъабувца	Х1ара турпалхо белгалвеш сурташ дахка
55	«Оамал»	1				О. 129 – 131 чулоацам ха	Алика сурт дилла
56	«Нане оттаяь пхиъ»	1				О. 131 - 133 чулоацам юхахъабувца	«Кертердар да диканна т1акхер» йоазон болх
57	Композиции сюжети	1				О. 133 деша	
58	Дистар. Олицетворени (дийндар)	1				О. 135 – 136деша, опред-ш 1омае	Яндиев Дж. «Балха 1уре», «Дог1а! яхача стих-не т1ара дистараш, олицетворени хъаязье
59-60	Зязиков Бахъаудин «Пхъа лехар»	2				О. 137 - 139 чулоацам юхахъабувца	Биографи ха

61-62	<i>«Нани»</i>	2				<i>О. 140 - 148 чулоацам юхахъабувца</i>	<i>Ахъме сурт дилла</i>
63	<i>Чахкиев Саид «Мала мичахъа вах...»</i>	1				<i>О. 149 1омае</i>	<i>Биографи ха</i>
64-66	<i>«Маъкха г1орг1илгаи»</i>	3				<i>О. 150 - 169 чулоацам юха хъабувца</i>	<i>Дешархочун хоам: «Нохч-Г1алг1ай депортаци»</i>
67-68	<i>Вайнаъха багахбувцам (керд.)</i>	2					